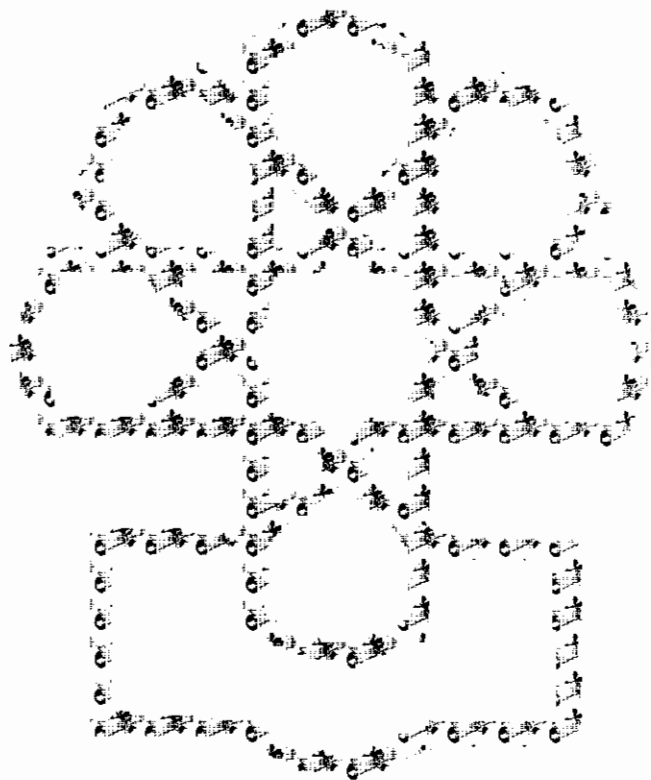

تحلیل اجمالی بر عملیات پایین دست سدهای بعد از انقلاب

معاونت پژوهشی

بهمن ۱۳۷۷

کار: دفتر امور زیربنایی

این گزارش بنا به درخواست جناب آقای سید هاشمی نماینده محترم مراغه و عجب‌شیر تهیه گردید.

کد گزارش: ۲۴۰۴۲۵۵

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع‌رسانی مارابری

شماره: ۱۰۴۵۱

تاریخ: ۷۸ / ۱ / ۳

تحلیل اجمالی بر عملیات پایین دست سدهای بعد از انقلاب

کد گزارش: ۲۴۰۴۲۵۵

مشخصات سدهایی که خاتمه یا شروع آنها بعد از انقلاب اسلامی بوده در جدول پیوست ارائه شده‌اند، با این حال توضیحاتی به شرح زیر ارائه می‌شود:

۱- ساختمان سد پیشین

زمان اجرا طولانی شده است (۱۵ سال). کیفیت اجرا مناسب است. مشکلاتی پس از بهره‌برداری ایجاد شده که به دلیل عدم اجرای بخشی از عملیات تکمیلی سد شامل یک شناخت دسترسی رابطه است که در دست اتمام است.

عملیات اجرایی شبکه آبیاری با هوکلات پس از چند سال بهره‌برداری قرار است در پایان سال جاری به اتمام برسد. تأمین آب شرب چاه بهار انجام گرفته است.

۲- ساختمان سد ساوه

کیفیت اجرا مناسب است. مشکل خاصی ندارد ولی کل شبکه آبیاری پایین دست به اتمام نرسیده است.

۳- ساختمان سد نومل

ابعاد محدودی دارد و مشکل خاصی در حال حاضر از نظر بهره‌برداری ندارد، شبکه پایین دست آن انجام گرفته است.

۴- ساختمان سد جفاخور

کیفیت اجرای مطلوبی دارد. پس از احداث سد تونل انتقال آب به طول حدود ۴ کیلومتر با کیفیت بسیار خوبی اجرا شده ولی متأسفانه شبکه پایین دست هنوز انجام نشده است.

۵- سدهای طرق و کارده

از کیفیت اجرایی خوبی برخوردارند و قسمتی از آب شرب شهر مقدس مشهد و بخش کمی آب کشاورزی را تأمین می‌نمایند.

۶- ساختمان سد جیرفت

بدنه سد از کیفیت مطلوبی برخوردار است و مشکل خاصی ندارد اما تونل انتقال آب برای نیروگاه پس از بهره‌برداری آسیب دیده و قابل بهره‌برداری نبوده است. تعمیر آن با انجام عملیات Steel Lining با هزینه‌ای حدود ۲۵ میلیارد ریال به طرح تحمیل گردید. پس از حدود ۶ سال خاتمه بدنه سد متأسفانه شبکه آبیاری آن احداث نشده است و احتمالاً تا ۳ سال آینده نیز به اتمام نخواهد رسید.

۷- ساختمان سد ۱۵ خرداد

از نظر اجرا کیفیت مناسبی دارد ولی به دلیل عدم انجام مطالعات کامل قبل از احداث سد، در حال حاضر مشکلاتی از نظر میزان آورد سالانه و بالاخص ورود یک شاخه شور با دبی قابل توجه به داخل دریاچه سد و در نتیجه کیفیت نامناسب آب، به وجود آمده است به طوری که آب را از نظر شرب نامناسب نموده است.

خط انتقال آب شرب قم انجام گرفته ولی شبکه آبیاری پایین دست سد که جزء اهداف اولیه طرح بود

انجام نگرفته است.

۸- ساختمان سدهای علویان و نهند در آذربایجان شرقی

کیفیت مناسب و مطلوب است و مشکل خاصی ندارد. علی‌رغم این که سد علویان از سال ۱۳۷۵ بهره‌برداری شده ولی شبکه‌های آبیاری پایین دست سد هنوز خاتمه نیافته است قرار است در پایان سال جاری مورد بهره‌برداری قرار گیرد. انتقال آب سد نهند به تبریز انجام گرفته است.

۹- ساختمان سد بارون در ماکو

کیفیت اجرا مناسب است - مشکل خاصی ندارد. شبکه آبیاری پایین دست آن در حال اتمام است.

۱۰- ساختمان سد شهید یعقوبی

از نظر مطالعه و اجرا مناسب بوده است ولی علی‌رغم این که بیش از ۳ سال از خاتمه طرح می‌گذرد شبکه آبیاری آن هنوز پایان نیافته است.

۱۱- ساختمان سد اهرچای

کیفیت اجرا مناسب است ولی چون کاملاً به بهره‌برداری نرسیده فعلاً مشکل آن مشخص نیست - شبکه آبیاری آن در دست اجرا است که احتمالاً در پایان سال ۱۳۷۸ یا شش ماهه اول سال ۱۳۷۹ خاتمه خواهد یافت.

۱۲- ساختمان سد تجن

کیفیت بسیار خوب است. مشکل خاصی ندارد و به تدریج شبکه آبیاری پایین دست مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد.

۱۳- سد زریوار مریوان

کیفیت اجرا به نسبت مناسب است ولی علی‌رغم اجرای شبکه آبیاری اصلی، استفاده قابل توجهی نمی‌شود.

۱۴- ساختمان سد آیشینه همدان

از نظر مطالعه و اجرا دارای مشکلات اساسی است. علی‌رغم عدم اتمام عملیات اجرایی سد افتتاح شده است ولی هیچ وقت مورد بهره‌برداری قرار نگرفته است. مشکل اصلی عدم انجام خط انتقال به شهر همدان و انجام نشدن عملیات تزریق سد و آبگذاری می‌باشد.

۱۵- ساختمان سد مارون

کیفیت اجرایی سد مطلوب ولی به علت تصمیم به آبیگری زودرس و بستن دریچه‌های تونل انحراف به خاطر سرعت بخشیدن به افتتاح سد در روزهای پایانی ریاست محترم جمهوری سابق افزایش تزریقی حدود ۱۰۰ هزار متر مربع به هزینه‌های طرح معادل ۴۰ میلیارد ریال تحمیل گردید. قسمتی از شبکه‌های پایین دست سد به اتمام رسیده و بقیه در دست اجرا می‌باشند.

ردیف	عنوان طرح	نام رودخانه		زمان اجرا		ارتفاع از پي به متر	هدف یا هدف های طرح				ملاحظات		
				شروع	خاتمه		ظرفیت ذخیره و تنظیم		تنظیم آب			نوع سد	
							حجم مخزن	حجم آب	تأمین برق	تأمین آب			سطح زیر کشت
میلیون ریال	M.C.M	سطحی	مگاوات	M.C.M	Ha	M.C.M	M.C.M	M.C.M	M.C.M				
۱	ساختمان سد پیشین	ده پیشین	/ چاه بهار سر باز	۵۶	۷۲	۶۴	۸۱	۷۵۰۰	۱۰	-	۹۱	۱۷۵	۶۲۵۰۰
۲	ساختمان سد ساوه	شهرستان ساوه	/ قره چای	۶۵	۷۲	۱۲۸	۲۳۰	۲۳۰۰۰	-	۵	۲۳۰	۲۹۰	۶۲/۲۴۰
۳	ساختمان سد نومل	جنوب شرقی گرگان	/ قره سو	۶۶	۷۲	۲۶	۱۵	۴۰۰۰	-	-	۱۵	۸	۳۱۰۵
۴	ساختمان سد چغاقور	بروجن	/ گندمان	۶۶	۷۲	۱۳	۳۰	۸۰۰۰	-	-	۳۰	۴۵	۲۱۰۰۰
۵	ساختمان سد طرق	مشهد	/ طرق	۶۱	۶۸	۸۱	۱۳	۱۳۰۰	۵	-	۱۳	۳۴	۱۷۳۰۰
۶	ساختمان سد کارده	مشهد	/ کارده	۶۱	۶۸	۶۷	۲۷/۶	۲۷۰۰	۵	-	۳۱/۶	۳۸	۶۴۰۰۰
۷	ساختمان سد جیرفت	تنگ نراب	/ هلیل رود	۵۶	۷۲	۱۳۳	۲۴۵	۲۰۰۰۰	-	-	۲۴۵	۴۲۵	۱۴۵۰۰۰
۸	ساختمان سد پانزده خرداد	عباس آباد دلجان	/ قمرود	۶۸	۷۳	۹۷	۴۵	۸۰۰۰	۴۰	-	۸۵	۲۰۰	۷۴۰۰
۹	ساختمان سد قوری چای	خارج از بستر	/ قوری چای	۶۹	۷۳	۲۴	۲۲	۲۲۰۰	-	-	۲۲	۱۹	۱۹۰۰
۱۰	ساختمان سد برنجستانک	ملااحمد از دیبل		۶۷	۷۳	۳۲	۹	۱۲۲۰	-	-	۹	۳/۳	۹۰۵۰۰
۱۱	ساختمان سد علویان	مراغه	/ صوفی چای	۶۶	۷۵	۸۰	۱۲۳	۱۳۶۰۰	-	-	۱۲۳	۶۰	۴۵۳۰۰
۱۲	ساختمان سد بارون	ماکو	/ زنگمار	۶۵	۷۴	۸۰	۱۲۲	۱۵۰۰۰	-	-	۱۲۲	۱۵۰	۶۶۱۰۰
۱۳	ساختمان سد شهید یعقوبی	ترت حیدریه	/ کالسالار	۶۵	۷۵	۶۵	۳۳	۴۲۰۰	-	-	۳۳	۷۳	۲۴۱۰۰
۱۴	ساختمان سد خنداندر سمیرم	سمیرم اصفهان	خانسرخانه های کارون	۶۹	۷۵	۲۸	۵۰	۵۰۰۰	-	-	۵۰	۵۰	۹۳۲۰۰
۱۵	ساختمان سد اهر چای	اهر	/ اهر چای	۷۰	۷۷	۷۵	۱۰۰	۹۰۰۰	-	-	۱۰۰	۱۳۵	۱۸۵۰۰۰
۱۶	ساختمان سد شهید رجایی	سلیمان تنگه	/ تجن	۶۵	۷۵	۱۳۴	۳۶۵	۵۲۰۰۰	-	-	۳۶۵	۱۹۳	۱۹۱۰۰
۱۷	ساختمان سد نهند	تیریز	/ آجی چای	۷۰	۷۴	۲۵	-	-	۳۳	-	۳۳	۳۳	۴۱۱۰۰
۱۸	ساختمان سد زر یوار مر یوان	مر یوان	/ مر یوان	۷۰	۷۵	۱۱	۴۰	۱۸۰۰	۱۰	-	۴۰	۷۰	۲۸۰۰۰
۱۹	ساختمان سد آیشیه همدان	همدان	/ آیشیه خارج	۶۷	۷۵	۱۷	-	-	۱۲	-	۱۲	۶	۳۶۵۰۰۰
۲۰	ساختمان سد مارون	بهبهان	/ مارون	۶۵	۷۷	۱۶۵	۹۰۰	۵۰۰۰۰	-	-	۹۰۰	۱۲۰۰	

مجموع کل آب‌های تنظیم شده در ۲۰ سد فوق ۲۵۵۰/۶ میلیون متر مکعب است. در حال حاضر ۵۶ سد مخزنی در سراسر کشور در دست اجراست که اجرای آنها در سه برنامه ۵ ساله به طول خواهد انجامید. کل میزان آبی را که طرح‌های فوق تأمین و تنظیم خواهند کرد. ۱۴۹۹۵ میلیون متر مکعب است. برآورد ریالی طرح‌های مذکور حدود ۱۱۹۵۰ میلیارد ریال می‌باشد و این در صورتی است که سالانه حدود ۸۰۰ میلیارد ریال فقط برای اجرای برنامه تأمین آب منظور گردد.